

TIBBIYOTDA DUAL TIZIMNING AHAMIYATI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17971950>

Abdumajidova N X.

Toshkent Davlat tibbiyot universiteti

Kirish

Zamonaviy tibbiyotda shifokor kadrlarni tayyorlash jarayoni murakkab va mas'uliyatli bo'lib, talabaning amaliy ko'nikmalari yetarli bo'lmasa, nazariy jihatdan kuchli bo'lsa ham klinik qaror qabul qilishda qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin. Shu sababli tibbiyot ta'limida dual tizimning qo'llanilishi tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Dual tizim talabaning nazariy bilimlarini real klinik jarayon bilan uyg'unlashtirish, klinik tafakkurni erta shakllantirish va bo'lajak shifokorning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Dual tizimning mazmuni va tamoyillari

Dual tizim talaba faol ishtirokiga asoslangan bo'lib, uning asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

- 1) Nazariya va amaliyotning integratsiyasi;
- 2) Real ish muhiti bilan tanishuv;
- 3) Kasbiy mas'uliyatning erta shakllanishi.

Tizim talabaning passiv tinglovchidan faol klinik jarayon ishtirokchisiga aylanishiga yordam beradi.

1. Klinik fanlarning amaliyotga asoslanganligi

Tibbiyotning deyarli barcha klinik sohalari — terapiya, jarrohlik, reanimatsiya, pediatriya, akusherlik, onkologiya va boshqalar — real bemorlar bilan ishlashni talab qiladi. Shu bois dual tizim quyidagi afzalliklarni beradi:

- Talaba klinik jarayonni real sharoitda kuzatadi;
- Diagnostika va muolajalarni amalda o'rganadi;
- Kasbiy ko'nikmalarni erta shakllantiradi;
- Mehnat bozorida talab qilinadigan amaliy tayyorgarlikni shakllantiradi.

2. Talabaning klinik vaziyatlarni erta ko'rishi

Dual tizimda talaba klinikaga 1-2 o'quv bosqichidan boshlab kirishi mumkin bo'lib, bu kasbiy moslashuv jarayonini tezlashtiradi. Erta klinik ko'rish quyidagi yutuqlarga olib keladi:

- Kasbiy qo'rquvning kamayishi;
- Tibbiy terminologiyani chuqurroq o'zlashtirish;
- Klinik muhitga psixologik moslashuv;

- Shifokor faoliyatining real ko'lamini tushunish;
- Motivatsiyaning oshishi.

3. Klinik tafakkurning erta rivojlanishi

Klinik tafakkur – bu simptomlar, dalillar va tekshiruv natijalari asosida tahliliy fikrlab tashxis qo'yish va davolash rejasini tuza olish qobiliyatidir. Dual tizim ushbu ko'nikmani samarali rivojlantiradi, chunki talaba:

- Klinik holatlarni bevosita kuzatadi;
- Ustoz-shifokorlarning fikrlash jarayonini o'rganadi;
- Differensial tashxis tuzishni mashq qiladi;
- Amaliy jarayonda xatolardan xavfsiz tarzda o'rganadi;
- Real qaror qabul qilish jarayonida ishtirok etadi.

Dual tizimning qo'shimcha afzalliklari

Dual tizimning boshqa muhim afzalliklari quyidagilardan iborat:

- Kasbiy madaniyat va tibbiy etikani erta shakllantiradi;
- Stressga bardoshlilikni oshiradi;
- Mustaqil fikrlashni rivojlantiradi;
- Bitiruvchilarni amaliyotga tayyorlaydi.

Xulosa

Dual tizim tibbiyot sohasida yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlashning eng samarali modeli bo'lib, nazariya va amaliyotni birlashtirgan holda talabalarda klinik ko'nikmalarni chuqur shakllantiradi. Talabaning klinik muhitga erta kirishi, real holatlar asosida o'rganishi va klinik tafakkurni rivojlantirishi uning kasbiy kompetensiyasini mustahkamlaydi. Natijada bitiruvchilar amaliyotga tayyor, mustaqil va mas'uliyatli shifokorlar sifatida shakllanadi.